

Rellotge de sol de Can Carreter

Fogars de la Selva

Ubicació

Lloc/Adreça: Polígon 11 Parcel·la 69
Emplaçament Veïnat de Ponent
Alçada: 67

Coordenades:

Latitud: 41.7328
Longitud: 2.66439
UTM Est (X): 472090
UTM Nord (Y): 4620164

Classificació

Número de fitxa 08082 - 76
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: El suport està en bon estat de conservació i el gnònom ben consolidat, però l'esgrafiats i el dibuix estan completament esborrats.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Nivell 3 del Catàleg de Béns protegits.
Data aprovació: dc., 31/10/2012 - 12:00
Número inventari Sí (IPA)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat Privada
Titular: 002303200DG72A0001JJ
Fitxes associades:

[Cal Carreter](#)

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Jordi Montlló Bolart
dt., 28/12/2021 - 09:35

Descripció

Relloctge de sol de pla rectangular ubicat dessota el carener de la façana principal de Cal Carreter, a mà dreta del portal dovellat. És del tipus vertical declinant, realitzat amb una capa de morter de calç que sobresurt de l'arrebossat de la façana principal de la casa. S'identifica un marc estret esgrafiàt a tot el seu voltant, i a l'interior d'aquest un segon marc, més ample on devien situar-se les hores. A la part superior del quadrant hi ha un cercle solar de dimensions considerables amb el gnòmon, de vareta de ferro al centre. Sembla haver estat consolidat *a posteriori* i el contorn està pintat amb un color groguenc.

Observacions:

Aquest rellotge no consta en l'inventari de rellotges de sol de la Societat Catalana de Gnomònica.

Història

L'onze de gener de 1317, en un pergamí del mas Planasdevall, Guillem Llop d'Hostalric i la seva esposa, venen a Ramon Bonpar dues feixes de terra que tenen al Pla de Fogars, per cent quaranta sous en moneda barcelonesa. Aquestes terres estan sota el domini del comte de Cabrera.

L'any 1497 el mas Bonpar es troba esmentat en el fogatge fet per la col·lecta impositora de Fogars.

L'any 1578, "Joan Bonpar (fill de Baldiri i Bartomeva) i madona Antiga Bonpara, muller sua", propietaris del mas Bonpar, bategen el seu fill, Salvi. L'any 1578 bategen Pere, que en serà l'hereu. I l'any 1582 neix una filla, batejada com a Montserrat.

L'any 1582 Bartomeva Bonpara (mare de Joan Bonpar) consta com a usufructuària del seu espòs, Baldiri Bonpar fins a la seva mort, l'any 1592.

D'en Salvi, fill de Joan Bonpar i Antiga Bonpara no se'n sap res. Però sí del fill Pere, que sembla que esdevé l'hereu, i se'l sap casat amb Àngela Bonpara. Varen tenir dos fills, l'Antoni (1611) i en Josep (1615). Aquest matrimoni moren el 1622 i el 1627 respectivament.

L'hereu Antoni Bonpar, es marida l'any 1632 amb Eulària Torra. D'aquest casament naixeran sis fills: Maria, Andreu, Astàsia, Teresa, Pere i Bernat.

L'any 1637 l'Antoni ven una partida dels "Camps Joans" a Antoni Vidal i també altres peces de terra a Francesc Planasdevall per cent lliures barceloneses. En aquesta darrera venda s'acorda que Francesc Planasdevall haurà de deixar pas de persones i bestiar per la peça de terra de la Roureda.

L'any 1669, en Bernat Bonpar Torra, fill d'Antoni Bonpar i Eulària Torra, signa com a testimoni d'un testament d'un veí, i l'any 1670 és l'administrador de la confraria del Jovent. També se sap que anualment havia de pagar a l'obra de l'església, quatre mesures de mill per dret de Sagristia i vuit ardots pel dret del Ciri Pasqual.

Pels volts de 1718, en una nota referenciada en el mas Massó Gros sembla que Jaume Massó, d'ofici carreter, havia adquirit ja feia uns anys el mas Bonpar. En tot cas la nota diu el següent: "*Als cinc de mars*

fa lo hereu Bonpar de Fogas per anima de Ramon Bonpar un censal per misses. Vui paga Jaume Massó carreter, per haverse carregat los mals quant compra la casa i bens de dit Bonpar. Vull es son fill Sebastià Massó i dia cinc de mars de 1718 paga Josep Massó son net. Ha pagat fins l'any 1717". Quan Jaume Massó adquireix el mas amb les terres es compromet a continuar pagant el censal per les misses per a Ramon Bonpar. El compromís de pagament d'aquestes misses es va repetint durant anys : "Paga Massó Gros de Fogars, les misses anuals de 1732 a 1757". Entre 1732 i 1787, en el pagament dels censals, la casa es troba escrita amb els noms de Massó, Massó Gros o Carreter.

El cognom Massó a Fogars ja es troba documentat l'any 1615, a través del bateig de Bernat, fill de Sebastià Massó, d'ofici braser, i la seva esposa Maria. Jaume Massó és probablement un fill de Sebastià, que hauria exercit de carreter i pagès al mas Torra de Fogars. L'any 1660 Jaume Massó i carreter del mas Torra i la seva esposa Maria, tenen un fill, Joan. L'any 1662, neix en Sebastià i entre 1665 i 1668 naixeran la Maria i en Josep.

L'any 1664, Jaume Massó adquireix a l'hereu del mas Roure, una peça anomenada la Barquera.

L'any 1693 es marida el fill de Jaume Massó, Sebastià Massó, també carreter i pagès, amb Maria Carreres. Tenen varis fills, però l'hereu serà en Joan.

L'any 1709 mor la mare, Maria, que en el llibre d'òbits es llegeix "Maria Massó, vídua de Jaume, enterrada on s'acostuma a enterrar els de la Casa Bonpar".

L'any 1709 mor l'esposa de l'hereu Joan, Maria Carreres durant el part on hauria tingut bessonada. I l'any següent mor el marit "enterrat en lo vas de casa Bonpar".

Durant aquests anys i posteriors, el mas tindrà servei de masoveria, cambreteria, amb la qual cosa, en els censos hi consten inscrites altres famílies amb els seus fills respectius.

Durant el segle XVIII el mas Massó o Carreter, continuarà pagant les primícies de totes les seves terres i deu mesurons i mig de forment de vigílies.

L'any 1713, Josep Massó (fill de Sebastià i Maria) es casa amb Paula Garolera. Tenen diversos fills però ell morirà tres anys després "en escolar-se-li la sant".

Salvador, l'hereu del matrimoni anterior es casa amb Margarida Coronella.

L'any 1740 viuran a la propietat dues famílies: el matrimoni Josep i Teresa Jordà amb la minyona, Teresa Fort de setze anys, i el matrimoni compost per Pere Cassart, rajoler d'ofici i Rosa Melcior amb cinc fills. Sembla que aquest darrer matrimoni només hi restarà un any ja que l'any següent resideixen al mas anomenat Massó Petit.

L'any 1771, en una relació de confreres del Roser de Fogars, hi ha Salvador Massó i Garolera i Margarida Coronella, sense fills, residint al mas Massó Gros o Carreter i amb ells, també hi consten uns masovers (Narcís Compte i Agnès Roquer i tres nens).

Salvador Massó i Garolera mor l'any 1789 sense descendència, però testa a favor dels seus nebots: Maria Pi i Massó amb el seu marit, Adjutori Planas. Aquests es traslladen al mas Carreter amb el seu fill i conviuran amb la padrina Margarida, fins que aquesta mor l'any 1806.

L'any 1803 Josep Planas Pi, dit Massó, l'hereu, es casa amb Maria Monger. El 1815 tenen una filla, Rosa Planas i Monger.

L'any 1840, Rosa Planas i Monger (†1883) es marida amb Antoni Perich i Verneda (†1882). Tindran tres fills: l'Esteve, en Joaquim i la Maria.

En el registre cadastral de 1862 Antoni declarava posseir set quarteres de secà, dues quarteres de sureda, seixanta-tres quarteres de terres ermes, divuit quarteres i nou quartans d'improductives. Entre aquestes terres hi havia els camps Sant i Costes de Plaça, al final del qual hi ha la Font de Cal Carreter, avui abandonada. A poca distància, al camp més fondo hi havia una mina que permetia omplir un safareig per fer bugada.

En el Camp Joans, hi tenia una quartera de secà, dues quarteres d'albareda, una de bosc i dues improductives. A les terres del Pla de Fogars, hi ha una quartera de secà i nou quartans d'erm. També declara ser propietari de terres de Sant Corneli. A més disposaven de tres bous.

En el padró de 1889, l'hereu de l'Antoni i la Rosa és l'Esteve Perich i Planas, casat amb Teresa Pons i Nualart, que s'havien casat l'any 1872. Els seus descendents són l'Antoni i la Carolina.

En el cens parroquial de 1896 consten inscrits al mas les següents persones a més de la família: Esteve Perich, Teresa Pons, Antoni Perich Pons, Carolina Perich Pons, Joan Amargant i Josep Gelmar, com a mossos i Llorenç Marquès, com a minyona.

L'any 1909 es casa Antoni Perich Pons amb Àngela Gelats, que continuen a la casa amb els pares. Quan mor l'avi Esteve, l'any 1915, la família es trasllada a viure a Hostalric. Així que al mas s'hi instal·laran una família que farà de masovers.

L'any 1917 els masovers són Joaquim Grimal i Maria Xandri amb els seus fills, Joan, Teresa, Pepet i Pere.

L'any 1923 sembla que canvia de masovers: Joaquim Sassanedes casat amb Teresa Clua i els fills, Maria, Francesca, Josep i Carles.

L'any 1930, Joaquim Sassanedes perd la seva esposa i marxa amb els fills cap a Tordera.

En el cens de 1933 s'hi troben inscrits Rafel Montfuleda i Carme Vilà amb el seu fill Pere.

Després de la Guerra Civil, els censos de 1940 a 1950 indiquen com a propietaris Antoni Perich i Pons (†1964) i Àngela Gelats i Negrell (1966), amb els seus fills Antoni i Elisa.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de béns a protegir; dins *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Fogars de la Selva*.

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable; dins *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Fogars de la Selva*.

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.

